

HKScan Betesbloggen No 5 år 2022

Perioden 21 juni tom 5 juli

Betestillväxt och betes kvalitet hittills under betessäsongen

I motsats till de föregående fyra åren har betessäsongen 2022 hittills präglats av en frånvaro av drastiska svängningar i nederbörd och dagstemperaturer. Efter en trög start har betestillväxten tuffat på rätt bra med lite måttligt med regn och optimala dagstemperaturer för betestillväxt och beteskvalitet på mellan 15-20 grader. Nederbörden har på många ställen varit lite för låg. Men det är ofta en fördel under försommaren eftersom ett måttligt nederbördsunderskott håller ner betestillväxten och gör att betet inte förväxer lika fort. Vi har sluppit kraftiga explosioner i betestillväxt som under fjolåret. Eftersom betestillväxten var låg under större delen av maj så finns det dessutom fortfarande hel del näring kvar i markens förråd. Trots en period med kraftig stråskjutning från gräsen har beteskvaliteten överlag varit relativt hög eftersom dagstemperaturen hållit sig under 20 grader större delen av tiden.

Heads-Up!

Stor förväntad förändring av beteskvaliteten under den kommande perioden, 21 juni-5 juli!

Som prognoserna ser ut idag ser det ut att bli en markant förändring i vädret under den kommande 14 dagars-perioden. Det kommer att bli betydligt högre dagstemperaturer, mellan 22-29 grader. Det är utmärkt för sol och bad men för beteskvalitet och betestillväxt är det dåliga nyheter. Smältbarheten över tid på gräsens blad minskar mycket snabbt vid dagstemperaturer över 20 grader, samtidigt som kvalitén på alla strån och stjälkar mycket snabbt övergår i halmkvalitet. Redan 20 dagar efter avbetning kommer kvalitén att falla snabbt. Eftersom gräsens optimala tillväxt sker mellan 8 och 20 grader kommer dessutom gräsens tillväxt att minska kraftigt. Baljväxter och örter däremot har optimal tillväxt mellan 12 och 24 grader. Så deras tillväxt kommer att påverkas i betydligt mindre utsträckning. Kvaliteten på baljväxternas blad försämras inte alls över tid på det sätt som gräsens blad gör, inte ens vid höga dagstemperaturer. Däremot har baljväxterna och örternas stjälkar liksom gräsens strån en mycket snabb kvalitetsförsämring vid dagstemperaturer över 20 grader.

Vi kommer snabbt in i en period där fåren nästan enbart äter blad av baljväxter och örter. Dessutom är det enbart baljväxter och örter som har en optimal tillväxt vid de dagstemperaturer som förväntas under perioden.

Den positiva delen är dock att nederbörden ser ut att bli relativt liten under perioden. Det kan göra att den totala betestillväxten minskar och det därmed blir lättare att hinna med att beta av innan betet förväxer. Det är alltid lättare för betesproduktionen om nederbörden kommer vid lägre dagstemperaturer, 15-20 grader, så att kvalitén är hög när mängden ökar.

Planera för förändring av betet

Även om den beskrivna försämringen av beteskvaliteten sker gradvis över 7-10 dagar är det viktigt att planera NU för hur man ska kunna fortsätta att hålla lammens tillväxt uppe under perioden.

-Hur mycket baljväxtrika beten har jag tillgång till?

-Hur mycket ska jag snabba på betesrotationen för att hålla kvalitén uppe ?

- Vilka skiften ska jag hoppa över?
- Vad gör jag med gräsrika skiften?
- Ska jag börja med kraftfodertillskott ?
- Är det dags att sluta beta naturbetesmark och ta upp djuren på vallåterväxter så fort det går?

Risklamm

Framför allt är det lamm mellan 15 och 25 kg som är som mest känsliga för låg beteskvalitet. Dvs. typiskt lamm födda i april. De är inte fullt utvecklade idisslare förrän vid 25 kg levande vikt och de får allt mindre mjölk från tackan. För yngre tackor som har mjölkat hårt under maj och juni kan ett snabbt kvalitetsfall i betet i slutet av juni göra att de tar mycket lång tid för återhämtning.

Den här typen av förändringar kan också ge stora negativa långsiktiga förändringar på betet som håller i sig under flera säsonger. Eftersom det blir så stor kvalitetskillnad på gräsen och baljväxternas blad under perioden är det stor risk för selektiv avbetning. Det är stor risk för att fåren skaver för hårt på de smakliga arterna och att dessa betas sönder.

Enda sättet att undvika selektiv betning är att styra fårens foderintag. Man ska ha lagom stora fållor, cirka 50-70 tackor med lamm/hektar, så att det blir en jämn avbetning. En jämn avbetning är en bra avbetning.

Förmedla lamm vid avvänjning?

Ett alternativ som testas denna säsong är att förmedla dvs sälja av lammen redan vid avvänjning. Lammen bör skiljas från tackan vid 90-110 dagars ålder, sedan ger tackan ändå ingen mjölk till lammen som är något att tala om och de vuxna djuren konkurrerar med sina lamm om det bästa betet.

Fördelar med att sälja lammen är att du inte behöver bekymra dig på samma vis om beteskvalitet, betesmängd eller parasiter. Tackor utan lamm klarar sig på enkelt bete under resten av säsongen.

Nackdelen är för dig med väldigt mycket bete att antalet djur som betar minskar samt att du inte själv sänder lammen till slakt. Å andra sidan får man räkna ärligt på kalkylen vad kostar bete, stängsel, avmaskning, kraftfoder för att få lammen klara för slakt jämfört med att sälja dem efter 3 månader för cirka 400-600 kr/st beroende på storlek och ras.

Ett alternativ kan också vara att behålla tex tacklammen och sälja bagglammen på förmedling så blir det enklare med färre djurgrupper då det blir en grupp vuxna och en grupp lamm (inte två grupper lamm baserat på kön).

Tips, Lantbruksnytt

Kika gärna på Lantbruksnytt där Robert Nilsson från HKScan visar kraftfoderautomat med slick-teknik för att få en jämn och begränsad giva av pellets till lammen på bete.

<https://lantbruksnytt.se/tv/video/2699/>